

Onderwerp Beantwoording vragen ex. art 36 RvO over subsidie zonnepanelen
Zeefgebouw
ter informatie
Steller Jaap Haks

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 050-3678093   Bijlage(n) 2   Ons kenmerk 64756-2023
Datum 22-02-2023   Uw brief van   Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij geven we antwoord op de door mevr. E. Armut van het CDA gestelde vragen over de subsidieaanvraag van EST en Soleila voor zonnepanelen op het Zeefgebouw. De brieven van de vragensteller treft u als bijlages aan.

Met betrekking tot deze vragen willen wij u, voordat wij de vragen beantwoorden, nog het volgende meegeven. In 2015 is het bidboek van Ploeg ID3 verkozen tot het beste ontwikkelplan voor het Voorterrein van de voormalige Suikerunie. Ploeg ID3/EST is begonnen vanuit een pionierende houding, om het gebied “aan de praat” te krijgen. De tijdelijke invulling van het voorterrein van de Suikerfabriek vond veelal werkende weg plaats waarbij we allerlei zaken tegenkwamen die opgelost moesten worden zonder dat we altijd vooraf wisten wat daar voor nodig was.

Zo ook met betrekking tot het plaatsen van de zonnepanelen. De inzet van Ploeg ID3 bij het gunnen van het beheer in 2015 was om dit zo duurzaam mogelijk te doen. Het plaatsen van zonnepanelen ergens op het terrein zou daar een bijdrage aan kunnen leveren. Nadat locaties elders op het terrein om allerlei redenen waren afgefallen heeft Ploeg ID3/EST gevraagd of dit op het dak van het zeefgebouw mocht.

De eerste contacten over de mogelijkheid om zonnepanelen op het dak van het zeefgebouw te plaatsen vonden in 2018 plaats. Omdat toen al duidelijk was, dat de gewenste exploitatietermijn van 15 jaar die van het huurcontract zou overschrijden, was er geen overeenstemming over de mogelijke plaatsing van de zonnepanelen. Wel is alvast de SDE+-subsidie aangevraagd door EST en Soleila. Dit is gebeurd met instemming van de gemeente. Volgens ons is er, omdat wij deze toestemming hebben verleend, dus geen sprake van valsheid in geschrifte. Mondelinge toestemming van

Volgvel 1

ons als eigenaar was naar onze mening voldoende in deze fase. De verdere bedoeling was om dit bij overeenstemming achteraf juridisch te regelen via een opstalrecht.

Het CDA heeft in een tweetal brieven de volgende vragen aan het college gesteld:

Wij beantwoorden eerst de 31 vragen en gaan dan op de overige 5 vragen in.

- 1. Kan een tijdlijn worden gereconstrueerd van de stappen die in dit dossier door de gemeente zijn gezet vanaf 2018 en kan hier tenminste, maar niet uitsluitend in worden meegenomen; het moment van 'ontdekking' van deze subsidieaanvraag, de handelingen van de gemeentelijke organisatie direct nadat het dit plan signaleerde, momenten van ambtelijke en politieke afstemming over deze gebeurtenissen en thematiek, het intrekken van de subsidieaanvraag en relevante contactmomenten die in de tussenliggende periode hebben plaatsgevonden met de RvO, EST, Soleila, Elize en andere relevante betrokkenen?*

De inzet van Ploeg ID3 bij het gunnen van het beheer van het voorterrein van de Suikerfabriek in 2015 was om dit zo duurzaam mogelijk te doen. Het plaatsen van zonnepanelen ergens op het terrein zou daar een bijdrage aan kunnen leveren. Nadat locaties elders op het terrein om allerlei redenen waren afgefallen heeft Ploeg ID3/EST gevraagd of dit op het dak van het zeefgebouw mocht.

Van de gesprekken hierover zijn niet altijd verslagen gemaakt, waardoor een exacte tijdlijn niet is te reconstrueren. Maar de eerste contacten over de mogelijkheid om zonnepanelen op het dak van het zeefgebouw te plaatsen vonden in 2018 plaats. Omdat toen al duidelijk was, dat de gewenste exploitatietermijn van 15 jaar die van het huurcontract zou overschrijden, was er geen overeenstemming over de mogelijke plaatsing van de zonnepanelen. Wel is alvast de SDE+-subsidie aangevraagd door Soleila. Dit is gebeurd met instemming van de gemeente. Dat die subsidie formeel niet door EST/Soleila mocht worden aangevraagd was volgens ons niet aan de orde. De bedoeling was om dit bij overeenstemming achteraf juridisch te regelen via een opstalrecht. In 2019 is de concrete aanbieding van Soleila besproken en geconstateerd dat er twijfels over deze aanbieding waren met betrekking tot de looptijd en het verdelen van de lusten en de lasten. Wij hebben de offerte daarom laten beoordelen door de Gresco (Groningse Energie Service Compagnie, gemeentelijk projectbureau voor de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed).

Vervolgens heeft op 15 april 2019 een overleg met EST, Soleila incl. Smart Energy Projects plaatsgevonden. Daar hebben we aangegeven niet van de offerte gebruik te willen maken en te willen proberen de subsidie over te nemen. Dit bleek niet te kunnen. We hebben in eerste instantie aangeboden de beschikking over te nemen tegen de kosten die gemaakt zijn voor deze aanvraag. Met het doel (realiseren van zonnepanelen op het Zeefgebouw) waren we het immers eens. Als wij de beschikking "over konden nemen" konden wij zelf tot realisatie op eigen condities overgaan. Als gemeente laten

we dit soort aanvragen ook door derden doen. In een vertegenwoordigende rol, met als achterliggende aanvrager de gemeente. We geven gemiddeld een vergoeding van €750 per aanvraag voor de tijd die hier in gaat zitten. Soleila hebben we gezien de ontstane situatie een bod gedaan om ze te vergoeden voor circa € 1.500. Dat was in combinatie met de vraag aan RVO of de rijksdienst aan overdracht wilde meewerken. Normaliter kan een subsidie pas worden overgedragen als de productie-installatie gereed is. Dan zouden we eerst met realisatie moeten instemmen en dat wilden wij niet. RVO reageerde dat we geen partij waren en de gemeente heeft vervolgens zelf de subsidie aangevraagd en uiteindelijk de zonnepanelen geplaatst. Eind 2019 is er nog eenmaal contact geweest met Soleila, omdat men om een nadere toelichting verzocht. Dit heeft niet tot nieuwe inzichten geleid.

2. *Hoe is de toegekende subsidie van ruim 350k verstrekt? Is dit in één keer overgemaakt, zou dat in tranches gebeuren, in hoeverre is een deel of het geheel van de subsidie daadwerkelijk overgemaakt en aan wie is of zou het worden overgemaakt?*
Formeel is er alleen een subsidiebeschikking verstrekt. Dit is een voornemen om een productiesubsidie uit te keren op het moment dat er daadwerkelijk energie wordt opgewekt (SDE). Omdat er door de aanvrager Soleila nooit een KWh energie is geproduceerd heeft men geen enkel bedrag ontvangen.¹
3. *Kan het college uitzetten wie de subsidieaanvraag heeft ingetrokken?*
  - a. *Was dit de gemeente, EST of de RVO?*
Dat is RVO geweest. Zij is toekennende, toetsende en uitvoerende partij in deze.
  - b. *Wanneer is de aanvraag ingetrokken?*
De aanvraag van Soleila is eind 2019, begin 2020 ingetrokken.
4. *Heeft het college alvorens de aanvraag werd ingetrokken getracht de aanvraag over te nemen? Zo ja, waarom is dit niet doorgezet?*
Ja, we hebben aangeboden de beschikking over te nemen. Zie antwoord op vraag 1.
5. *De hoeveelheid die EST en Soleila aan het zonnedak zouden verdienen wordt door het college aangehaald als een van de redenen om op de rem te trappen. Was het college met de aanvraag akkoord gegaan als er op financieel gebied geen probleem was?*
Nee. Ook het moeten overnemen van het contract na 10 jaar (het moment destijds dat het huurcontract met EST zou kunnen verlopen) was een reden om dit niet toe te staan. We zouden dan de panelen moeten overnemen van Soleila tegen een aanzienlijke som of we zouden moeten toestaan dat Soleila weer een periode van 5 jaar zou mogen blijven exploiteren. Dat was voor ons ongunstig.
6. *Kan het college, zoals door de gemeente in de artikelen lijkt te worden gesteld, met zekerheid stellen dat geen enkele gemeentelijke ambtenaar de aanvraag,*

---

¹ Het betreft hier dus een garantiesubsidie voor een mogelijk negatieve exploitatie. Zie ook : <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/sde/aanvragen/kenmerken#subsidie-voor-onrendabele-top>

het voorstel of het plan heeft ingezien of hier anderszins van op de hoogte is gesteld?

EST heeft de gemeente geïnformeerd dat zij de aanvraag wilden indienen. Zij wilden al vast de subsidie aanvragen om te voorkomen dat zij achter het net zouden vissen omdat voor deze tranche een deadline gold. Daarmee zijn wij zoals reeds eerder vermeld akkoord gegaan.

7. *Kan het college, zoals door de gemeente in de artikelen lijkt te worden gesteld, met zekerheid stellen dat er geen toestemming is gegeven voor de aanvraag, het voorstel of het plan?*

De gemeente was er van op de hoogte dat EST het subsidietraject wilde inzetten en akkoord met het indienen van de subsidieaanvraag. Er was op dat moment geen overeenstemming over het plaatsen en het toekomstige beheer en eigendom van de zonnepanelen.

8. *Had precies dezelfde subsidieaanvraag die onderwerp is van deze berichtgeving in theorie door de gemeente ingediend kunnen worden?*

Ja. In die tijd vroeg de gemeente SDE+ subsidies aan voor andere daken van gemeentelijk vastgoed.

9. *Wat heeft het college gedaan na 'de ontdekking' zoals deze wordt omschreven als het college?*

- a. *Welke vormen van communicatie hebben er plaatsgevonden richting RVO, EST en Soleila?*

Zie antwoord op vraag 9b.

- b. *Wat was de strekking van elk van deze vormen van communicatie richting de drie partijen?*

De strekking was om tot een oplossing te komen. We hebben duidelijk laten blijken dat we het contract dat er tussen EST en Soleila lag geen goed contract vonden (om de bij vraag 5 genoemde redenen van opbrengst en exploitatieduur) en dat we het daarom als gemeente zelf wilden gaan doen.

10. *Door het college wordt gesproken over het inzien van een voorstel. Wanneer heeft het college dit specifieke voorstel ingezien?*

Dat was 16 januari 2019.

- a. *Wat was de inhoud van dit voorstel?*

Naast de zonnepanelen zou op basis van een voldoende positief resultaat bij Soleila/EST voorzien worden in een zogenaamd 'smart grid systeem', een lokaal energienetwerk. Het voorstel moest nog verder worden uitgewerkt. Samengevat was het voorstel van Soleila aan EST: Soleila investeert in de aanschaf, aanleg en exploitatie van het zonnestroomsysteem. Soleila wordt eigenaar van de opgewekte stroom. Alle opgewekte stroom wordt geleverd aan het elektriciteitsnet. Het aanbod van Soleila voor het vergoeden van dakhuur aan EST gedurende 16 jaar bedroeg € 0,-.

- b. *Was dit hetzelfde als het plan waarvan wordt ontkend het ooit te hebben gezien? Zo nee, wat was er volgens het college anders aan?*
Dit concrete voorstel was de eerste in deze vorm nadat de subsidie al was aangevraagd.

11. *In hoeverre kan deze subsidieaanvraag zoals dr. Tieks stelt gekwalificeerd worden als bewijsbestemming?*

In algemene zin is het in een subsidieaanvraag valselijk verklaren een pand in eigendom te hebben, het opstellen van een document met bewijsbestemming. Zie verder het antwoord bij vraag 12.

12. *In hoeverre kan de subsidieaanvraag conform het standpunt van dr. Tieks en vakgenoten als valsheid in geschrifte worden gekwalificeerd?*

Er is wat ons betreft geen sprake van valsheid in geschrifte, omdat de gemeente toestemming heeft gegeven voor het indienen van de subsidieaanvraag. En doordat er nooit zonnepanelen door EST/Soleila zijn geplaatst is de gemeente geen gedupeerde partij.

13. *Is binnen de gemeentelijke organisatie eerder het vermoeden of de gedachte ontstaan dat in dit dossier sprake kan zijn geweest van een strafbaar feit en specifiek van valsheid in geschrifte?*

Nee.

14. *Is het gebruikelijk om aangifte te doen wanneer de gemeente zich vergewist van een mogelijk strafbaar feit en specifiek van valsheid in geschrifte? Is hier in dit geval van afgeweken en zo ja waarom?*

Het is moeilijk om hier een algemeen antwoord op te geven. Het hangt heel erg af van de specifieke omstandigheden. Er staat al: mogelijk strafbaar feit. Als het evident is of we een sterk vermoeden hebben doen we wel aangifte.

15. *Heeft de in de artikelen aangehaalde ontwikkelmanager gebiedsontwikkeling en grondzaken, dan wel de afdeling gebiedsontwikkeling en grondzaken, destijds voor indiening kennisgenomen van de subsidieaanvraag, dan wel de intentie of overweging om een subsidieaanvraag in te dienen? Zo ja, wanneer en in welke vorm, zo nee, wanneer en hoe is deze kennis wel tot de aangehaalde ontwikkelmanager gekomen?*

De ontwikkelmanager heeft kennis genomen van de intentie of overweging om een subsidieaanvraag in te dienen, niet van de aanvraag zelf. Dit is mondeling besproken en er is toestemming gegeven.

16. *Heeft de in de artikelen aangehaalde ontwikkelmanager gebiedsontwikkeling en grondzaken, dan wel de afdeling gebiedsontwikkeling en grondzaken, op welke manier dan ook groen licht gegeven voor de indiening van de betreffende subsidieaanvraag? Zo ja, wanneer, in welke vorm en op basis van welke bevoegdheid?*

Zie antwoord op vraag 15.

17. *Welke vorm van cofinanciering heeft uiteindelijk plaatsgevonden bij de plaatsing van het zonnedak? Wie hebben hier allemaal in geparticipeerd en met welke bedragen?*

Het zonnedak is volledig betaald door de gemeente als onderdeel van de Grondexploitatie De Suikerzijde. Uw raad heeft hiervoor op 15 september 2021 een krediet van € 482.400 beschikbaar gesteld.

18. *Welke ontwikkeling heeft sinds 2018 plaatsgevonden in de exploitatiekosten van het Zeefgebouw en in hoeverre is dit door, dan wel na, de plaatsing van het zonnedak veranderd?*

Het gebouw wordt verhuurd aan EST. De stroom van de zonnepanelen wordt tegen marktconforme tarieven verrekend tussen gemeente en EST. Daarmee zijn geen wezenlijke wijzigingen in de exploitatiekosten opgetreden.

19. *In de berichtgeving wordt gesproken over een ruzie tussen EST en de gemeente na ontdekking van de plannen in 2019. Wat lag hier precies aan ten grondslag, hoe verliep dat en hoe is dat vervolgens beslecht?*

Er heeft overleg plaatsgevonden en uiteraard ontstond er onvrede over dat we niet mee wilden werken op door Soleila voorgestelde wijze. Daarover is teleurstelling geuit door EST en Soleila. Het uiten van teleurstelling en verschil van inzicht is geen ruzie naar onze mening.

20. *Hoe is het besluit om geen verdere maatregelen te nemen tot stand gekomen?*

a. *Is dit besluit redelijk in vergelijking met andere, soortgelijke situaties?*

Er zijn geen vergelijkbare situaties naar ons weten.

b. *Kan het college reconstrueren hoe dit besluit tot stand is gekomen?*

Dat doen we met deze toelichting.

c. *Hoe verhoudt dit zich tot het oordeel van Tieks?*

Zie ook antwoord op vraag 12.

21. *Kan het college toelichten waarom de samenwerking met Soleila op dit project is gestopt, in tegenstelling tot de samenwerking met EST die nog loopt?*

EST is huurder van terrein en opstallen. Dat is de partij waar we mee samenwerken in onze rol als verhuurder. Soleila was een partner van EST en niet van de gemeente.

22. *Welke voordelen zou EST ervan kunnen hebben gehad wanneer de beschreven plannen van EST en Soleila niet waren opgemerkt en gedwarsboomd?*

Dan had men een deel van de stroom die men nodig heeft zelf opgewekt. Dat is goedkoper dan alles inkopen bij een leverancier.

23. *Welke voordelen zou Soleila ervan kunnen hebben gehad wanneer de beschreven plannen van EST en Soleila niet waren opgemerkt en gedwarsboomd?*

Dat weten we niet. De gemeente heeft geen inzicht in de bedrijfsvoering van Soleila.

24. *Hoe is Soleila projectontwikkelaar van het zeefgebouw geworden? Hoe is het selectietraject verlopen?*
Ploeg ID3 heeft middels een selectie het beheer en de verhuur van het voorterrein van de Suikerfabriek verworven. Ploeg ID3 heeft voor het beheer EST BV opgericht om namens Ploeg ID3 contractpartner te zijn voor de huur van het terrein. Daarmee had EST toestemming om het terrein inclusief het Zeefgebouw tot 2030 onder te verhuren en te beheren. Ploeg ID3 mocht zelf overeenkomsten aangaan met derden, dus ook met Soleila. Soleila is via Ploeg ID3 betrokken binnen het huurcontract met de gemeente. Daarom was een aparte selectie niet nodig.
25. *Heeft of had de gemeente banden met of belangen in of betrokkenheid bij een smartgrid van EST?*
Ja, vanuit het belang van kennisvergaring kan een zgn. smartgrid een interessante pilot zijn die ons kan helpen in de stappen die we als gemeente kunnen zetten in de energietransitie. Dit smartgrid is overigens niet gerealiseerd.
26. *Welke samenwerkingen onderhoudt de gemeente met EST?*
Zie onder 24 voor de wijze waarop de selectie van PloegID3 en EST heeft plaatsgevonden. De gemeente heeft met EST B.V. een huurovereenkomst voor het terrein gesloten ter uitvoering van een aantal in de samenwerkingsovereenkomst opgenomen afspraken. Andere samenwerkingen met EST zijn er niet.
27. *Welke samenwerkingen onderhoudt de gemeente met Solarfields?*
De gemeente onderhoudt sinds 2017 een goede zakelijke relatie met de Groningse zonneparkontwikkelaar Solarfields. Solarfields realiseert een zonnepark op Roodehaan (oplevering 2023) en ontwikkelt samen met K3 en WarmteStad het zonthermiepark op het slibdepot Dorkwerd.
28. *Welke samenwerkingen heeft de gemeente onderhouden met Soleila tussen 2018 en de overname door Solarfields?*
De gemeente heeft geen banden onderhouden met Soleila tussen 2018 en de overname door Solarfields.
29. *Betaalt EST een marktconforme prijs voor de zonnestroom die het van de gemeente afneemt?*
De gemeente brengt marktconforme prijzen in rekening bij EST.
30. *Op welke wijze had EST door de subsidie en/of de aanleg van het zonnedak de exploitatiekosten kunnen drukken?*
Dat is ons niet bekend.
31. *In hoeverre klopt de stellingname dat plussen en revenuen vooral naar EST zouden gaan?*
a. *Kan het college inzicht geven in de orde van grootte?*
Nee. We hebben daar geen inzicht in.

Volgvel 7

b. *Kan het college inzicht geven in de plussen en revenuen die de gemeente er tot dusver zelf uithaalt?*

Bij het raadsvoorstel van september 2021 voor een krediet voor zonnepanelen op het Zeefgebouw zat een bijlage met een positieve businesscase. Voorgecalculeerd was er sprake van een jaarlijks resultaat.

Hieronder vindt u het antwoord op de overige vijf vragen.

1. *Een vertegenwoordiger van EST BV geeft in het artikel in Dagblad van het Noorden aan dat hij toestemming had van de gemeente. Klopt deze bewering?*
Zie antwoord op vraag 1 en 7.
2. *Welke maatregelen heeft het college genomen richting EST BV?*
Wij hebben geen maatregelen genomen richting EST BV. Na uitgebreid ambtelijk overleg is uiteindelijk geen gebruik gemaakt van het aanbod van EST/Soleila om zonnepanelen op het dak van het zeefgebouw te leggen.
3. *Waarom is het college van mening dat EST BV nog steeds terecht huurder is van het Suikerterrein?*
Naar onze mening is er geen sprake van valsheid in geschrifte. De aanvraag van de SDE+ subsidie is ingediend met instemming van de gemeente.
4. *Waarom heeft de gemeente geen aangifte gedaan van valsheid in geschrifte door EST en/of Soleila?*
Zie antwoord op vraag 3.
5. *Wat betekent dit voor de toekomstige samenwerking met EST BV?*
Op basis van het krantenartikel van het Dagblad van het Noorden is er geen aanleiding om anders naar de lopende samenwerking te kijken.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.